

**Izveštaj za 2024. godinu o kvalitetu vazduha prema
Indeksu kvaliteta vazduha SAQI_11 na osnovu PM₁₀**

na mernom mestu – Osnovna škola „Sonja Marinković“, Mala škola, Subotica, Sonje Marinković br. 45

JANUAR							FEBRUAR						
P	U	S	Č	P	S	N	P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7				1	2	3	4
8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8	9	10	11
15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18
22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25
29	30	31					26	27	28	29			
MART							APRIL						
P	U	S	Č	P	S	N	P	U	S	Č	P	S	N
				1	2	3	1	2	3	4	5	6	7
4	5	6	7	8	9	10	8	9	10	11	12	13	14
11	12	13	14	15	16	17	15	16	17	18	19	20	21
18	19	20	21	22	23	24	22	23	24	25	26	27	28
25	26	27	28	29	30	31	29	30					
MAJ							JUN						
P	U	S	Č	P	S	N	P	U	S	Č	P	S	N
		1	2	3	4	5						1	2
6	7	8	9	10	11	12	3	4	5	6	7	8	9
13	14	15	16	17	18	19	10	11	12	13	14	15	16
20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23
27	28	29	30	31			24	25	26	27	28	29	30
JUL							AVGUST						
P	U	S	Č	P	S	N	P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7				1	2	3	4
8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8	9	10	11
15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18
22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25
29	30	31					26	27	28	29	30	31	
SEPTEMBAR							OKTOBAR						
P	U	S	Č	P	S	N	P	U	S	Č	P	S	N
						1		1	2	3	4	5	6
2	3	4	5	6	7	8	7	8	9	10	11	12	13
9	10	11	12	13	14	15	14	15	16	17	18	19	20
16	17	18	19	20	21	22	21	22	23	24	25	26	27
23	24	25	26	27	28	29	28	29	30	31			
30													

NOVEMBAR							DECEMBAR						
P	U	S	Č	P	S	N	P	U	S	Č	P	S	N
				1	2	3							1
4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8
11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15
18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22
25	26	27	28	29	30		23	24	25	26	27	28	29
							30	31					

Koncentracija PM ₁₀ za period usrednjavanja 24 h [µg/m ³]	Klasa kvaliteta vazduha	Broj dana u 2024. godini sa odgovarajućom klasom kvaliteta vazduha	Procenat dana u 2024. godini sa odgovarajućom klasom kvaliteta vazduha [%]
0,0 – 25,0	odličan	131	39,0
25,1 – 35,0	dobar	69	20,5
35,1 – 50,0	prihvatljiv	69	20,5
50,1 – 75,0	zagađen	51	15,2
> 75,0	jako zagađen	16	4,8

Zavod za javno zdravlje Subotica kontinuirano prati kvalitet vazduha na teritoriji Grada Subotice, prema ugovoru sa GU Subotica. Cilj monitoringa je da se dobiju kvalitetni podaci o nivou zagađujućih materija u vazduhu, prema akreditovanim metodama. Na osnovu rezultata merenja i praćenja koncentracija zagađujućih materija u vazduhu, može se zaključiti da su suspendovane čestice PM10 i PM 2.5 prethodnih godina bile dominantne zagađujuće materije na teritoriji Subotice.

Zagađivači vazduha za koje postoje najjači naučni i stručni dokazi za uticaj na ljudsko zdravlje i životnu sredinu, uključuju PM čestice. PM10 čestice nastaju tokom sagorevanja čvrstih goriva (ugalj, lignit, nafta i biomasa) za proizvodnju energije u domaćinstvima i industriji, rada motora sa sagorevanjem (dizel i benzin), kao i u drugim industrijskim aktivnostima (građevinarstvo, rudarstvo, proizvodnja cementa, keramika i opeka). Suspendovane čestice (PM) se sastoje od sulfata, nitrata, amonijaka, natrijum hlorida, ugljenika, mineralne prašine i vode. Ove čestice su sposobne da prodru duboko u pluća, ulaze u krvotok i razvijaju uticaj na kardiovaskularni, cerebrovaskularni i respiratorni sistem.

Zagađenje ambijentalnog vazduha je jedan od vodećih uzroka smrti i bolesti širom sveta, a njihov uticaj na zdravlje podrazumeva povećanje broja hospitalizacija, poseta hitnoj službi, kao i povećani rizik od prerane smrti.

Zagađenju ambijentalnog vazduha, na globalnom nivou, se pripisuje oko 30% svih prevremenih smrtnih slučajeva i bolesti od raka pluća, 17% svih smrtnih slučajeva i bolesti od akutne infekcije

donjih respiratornih organa, oko 25% svih smrtnih slučajeva od moždanog udara, oko 25% svih smrtnih slučajeva i bolesti od ishemijske bolesti srca (infarkt srca) i oko 40% svih smrtnih slučajeva i bolesti od hronične opstruktivne plućne bolesti.

U slučaju evidentiranih povećanih koncentracija zagađujućih materija preporučuje se ograničavanje izloženosti zagađenom vazduhu, što znači ostajati unutra, naročito osetljivih grupa (stari, deca, trudnice, hronični bolesnici), smanjenje fizičke aktivnosti rekreativnog ili takmičarskog tipa i pravovremeno obraćanje lekaru u slučaju pogoršanja stanja.

Izvor podataka:

<https://www.who.int/airpollution/ambient/health-impacts>

